

ZDRUŽENIE SLOVENSKÝCH SPOTREBITEĽOV ASSOCIATION OF SLOVAK CONSUMERS

Palisády 22, 811 06 Bratislava, ☎/fax+ odkazovač : 02 / 544 11 148, zss@zss.sk www.zss.sk

EURO – PRIESKUM

„Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri a po prechode na euro“

Priebežná správa k projektu spotrebiteľského monitoringu cien k 30.9. 2009

V mesiaci júli 2008 zahájilo Zdrúženie slovenských spotrebiteľov v spolupráci so siedmimi občianskymi spotrebiteľskými organizáciami: s Regionálnym združením spotrebiteľov Regionspot N. Zámky, ZSS-Klubom združenía spotrebiteľov regiónu Zvolen, ZSS-Ochrana spotrebiteľa Oravy, ZSS-Združením spotrebiteľov Považia a západného Slovenska, ZSS – SOZOS – Košice, Asociáciou spotrebiteľov Slovenska a Slovenským združením ochrany práv pacientov a spotrebiteľov, ďalej so Združením Informačných a poradenských centier mladých v SR a Jednotou dôchodcov na Slovensku „Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri prechode na euro“ - **EURO – PRIESKUM**. Na základe obhájenia projektu pokračuje ZSS v tomto prieskume v redukovanej podobe aj v roku 2009.

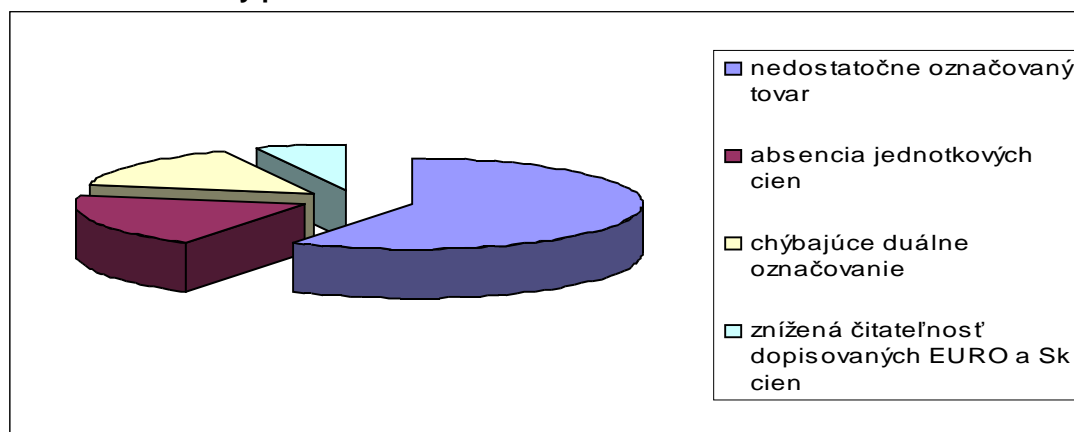
V septembri 2009 sa realizoval **14. plánovaný monitoring** v dňoch 28. - 30. 9. 2009 v 32 okresoch a na 47 monitorovacích miestach, pričom bol záznam cien uskutočnený v 261 predajniach potravinárskeho tovaru, v 59 predajniach spotrebného tovaru a v 98 prevádzkach stravovacích a ubytovacích služieb. Konkrétne zastúpenie jednotlivých typov zariadení uvádza nasledovná tabuľka:

Prehľad monitorovaných predajní a prevádzok

	Tovarové skupiny, služby			
Monitoring	Potraviny	obuv/textil	ubyt/strav	SPOLU
200909/1	261	59	98	418

Podiel predajní potravín na celkovom počte monitorovaných prevádzok tvorí vyše 62 % skúmaného súboru. **Pri zázname cien** v priebehu septembrového monitoringu **zistili anketári celkom 329 nedostatkov** predovšetkým v nedostatočne označovanom tovare (193), absencii jednotkových cien (64), chýbajúce duálne označovanie (51) a zníženej čitateľnosti dopisovaných EURO a Sk cien (21). Toto zastúpenie znázorňuje Graf 1. Z tohto počtu bolo ešte za prítomnosti anketárov odstránených 167 nedostatkov.

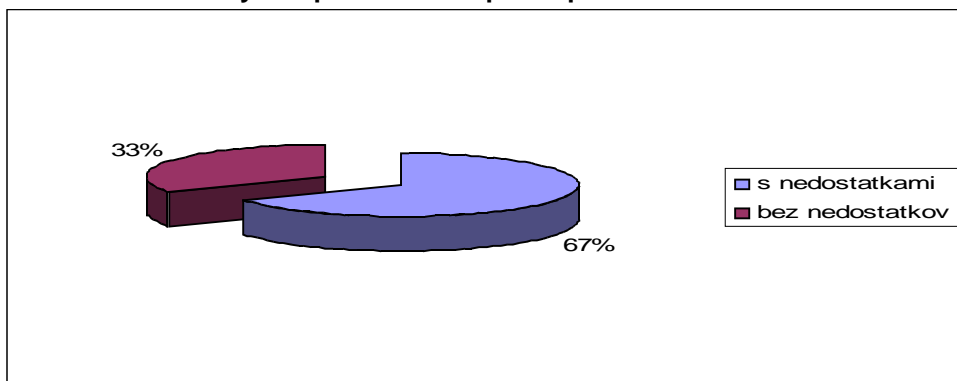
Zistené nedostatky podľa druhu – Graf 1

Podľa krajov **najčastejšie** sa vyskytoval nedostatočne označovaný tovar v Bratislavskom a Trnavskom kraji, chýbajúce uvádzanie jednotkových cien v Nitrianskom a Prešovskom kraji, chýbajúce duálne označovanie v Žilinskom a Košickom kraji a znížená čitateľnosť dopisovaných cien bola takmer rovnomerne rozložená vo všetkých krajoch. Konvergenčné tabuľky sa od mája 2009 vyskytujú vo všetkých preverovaných malých predajniach.

Pri uskutočnených 418 návštevách maloobchodných predajní a prevádzok služieb v mesiaci september 2009 sa vyskytlo uvedených 329 nedostatkov - tieto boli zaznamenané u 281 návštev , a u 137 návštev neboli zistené žiadne nedostatky!

Zistené nedostatky v septembri 2009 podľa podielu návštev – Graf 2

K doteraz získaným údajom môžeme uviesť tieto zachytené tendencie (s vedomím skutočnosti, že vyhodnocovaním tendencií sú poverené iné organizácie):

- Vývoj sledovaných položiek potravinárskeho tovaru, u ktorých sme zaznamenali nárast cien v prvých štyroch mesiacoch roku 2009: chlieb, syry, jedlý olej, ap. – od mája sa v podstate stabilizoval na dosiahnutej úrovni. Prechodné znižovanie cien sa v septembri vyskytovalo iba zriedka – tento poznatok sme zaznamenali vo všetkých slovenských regiónoch okrem Trenčianskeho kraja!! Impulz obchodných reťazcov prostredníctvom akciových zľav sa už v časových radoch výrazne neprejavuje, ale zaznamenávame u nich agresívnejšie formy v reklamných letáčkoch a pútačoch v predajniach.
- Ceny spotrebného tovaru – vo všetkých sledovaných položkách sú dlhodobo stabilizované a takmer konštantné, nevýhodou je ich veľké cenové rozpätie.
- U duálneho zobrazovania v súčasnosti obmedzene zaznamenávame jeho absenciu – chýba kontrolná cena v Sk (predovšetkým v niektorých menších mestách a obciach okresov stredného a východného Slovenska). Anketári sa opäť stretávajú s dotazmi od personálu predajní a prevádzok, prečo sledujú ešte duálne zobrazovanie – ktoré mnohí predajcovia považujú za zbytočné (podivujú sa, že je povinné do 31.12.2009).
- V reštauračných službách zaznamenávajú anketári naďalej mierny rast cien, ktoré ale vo všeobecnosti nedosahujú výraznejšie odchýlky od štatistík dekádneho zisťovania ŠÚ SR. Veľký rozptyl medzi minimálnymi a maximálnymi cenami je čiastočne ovplyvnený podnikateľským zámerom – kedy porcia je uvádzaná bez príloh, alebo naopak s doplňujúcimi ingredienciami alebo druhom mäsa sa cena často až neúmerne zvyšuje. Pri našich monitoringoch považujeme už dvojnásobné navýšenie ceny od priemeru za avizujúce pre spotrebiteľov!! V tomto konštatovaní zastávame odlišný postoj ako SOI, ktorá takýto nárast akceptuje pre dostatočné konkurenčné prostredie a možnosť spotrebiteľskej voľby. Poznávame, že vo výbere stravovacích prevádzok nemáme žiadnu nadštandardnú prevádzku!
- Preto okrem priameho oslošovania nekorektných podnikateľov - pracovníci našich regionálnych centier zintenzívnili rozsah informácií o cenovom vývoji a upozorňujú spotrebiteľov na prevádzky a druhy služieb, ktoré sú cenovo nadpriemerne nákladne - v miestnych prostriedkoch masovej komunikácie (rozhlasových a televíznych reláciách, miestnej tlači ap.).

Na základe doteraz zistených údajov o cenách a ich vývoji a porovnaním s kritériami na zaradenie kandidátov na spotrebiteľský pranie - tzv. čiernu listinu – nedošlo v priebehu septembra k zaradeniu ďalších podnikateľských subjektov. Počet podnetov spotrebiteľov na preverenie vývoja cien u rozsiahleho vejára služieb je ale stále podľa našej mienky pomerne vysoký – predovšetkým v oblasti dodávok energií do domácností a telekomunikačných služieb a produktov u všetkých operátorov!

Za osobitnú pozornosť stojí skutočnosť, že za celé obdobie monitorovania cien a ich vyhodnocovania a medializácie nedošlo ani k jednej žalobe na ZSS od podnikateľského subjektu!!

Pre ďalšie obdobie Rada ZSS na základe návrhu Koordinačnej pracovnej skupiny projektu súhlasí s odčlenením Spotrebiteľského prania, ktorý bude naďalej prezentovať zistené a vyhodnotené kritické informácie iba na webovej stránke ZSS. Čierna listina podnikateľských subjektov, u ktorých bude dostatočne

presvedčivo zistené neodôvodnené zvyšovanie, súvisiace s prechodom na EURO bude uvádzaná iba na www.pravaspotrebitela.sk.

Ďalšie prípady neodôvodnene zvýšených cien sa prešetrujú, komunikuje sa s jednotlivými podnikateľmi, aby ich prípadné zaradenie na tzv. čiernu listinu bolo korektné a odôvodnené. Súbežne poskytujeme tieto informácie Zväzu obchodu a CR, Republikovej únii zamestnávateľov, Potravinárskej komore Slovenska a Jednote COOP, aby sme predišli ďalším rozporným hodnoteniam ich členov.

Kvalitatívne sondy

Od septembra 2008 je v rámci projektu EURO-prieskum uskutočňovaná v mesačných intervaloch kvalitatívna sonda k cenám vybraných mliečnych a mäsových výrobkov, dostupných v maloobchodnej sieti. Tieto výrobky (spolu 32 položiek, od januára 2009 – 27 položiek) nie sú zahrnuté v pravidelnom monitoringu cien a ani skúmaná sieť maloobchodných potravinových predajní nie je totožná s monitorovanou sieťou. Anketári v 54 - 60 sondovaných lokalitách vo všetkých krajoch SR zaznamenávajú ceny – vo viacej ako 250 predajných jednotkách. Pretože sondy sa uskutočňujú vždy v prvej dekáde mesiaca, došlo pre nevyjasnenosť rozsahu dotácie z prostriedkov MH SR k výpadku marcovej sondy. Pri kvalitatívnych sondách sa uplatňujú aj tzv. lietajúci anketári, ktorí robia záznamy v satelitných obciach v zázemí väčších miest.

V mesiaci september 2009 došlo v poradí k 8. zisťovaniu vybraných mliečnych a mäsových výrobkov v 280 predajniach. Oprávnenosť uskutočňovania týchto sond dokazujú ich získané výsledky – u sledovaných položiek aj keď dochádza k pohybu cien, ktorý je vyšší ako u položiek základného monitoringu – tento sa udržuje na prijateľnej 5 % hladine.

Chceli by sme ďalej upozorniť niekoľkými závažnejšími údajmi z analýzy časových radov kvalitatívnych sond, ktoré boli realizované opakovane u časti poskytovaných služieb obyvateľstvu došlo v septembri 2009 – k nadpriemernému nárastu cien u nižšie uvedených služieb:

1. Údržba, oprava a požičiavanie odevov a obuvi

- V priemere sa zvýšili ceny v tejto skupine služieb o ďalších 7 % (opravy o cca 7 – 10 %, požičovne o 6 – 8 %)

2. Údržba a opravy prostriedkov osobnej dopravy

- Nárast o 11 %

3. Kadernícke služby a služby v zariadeniach osobnej starostlivosti

- Pánske strihanie vlasov – nárast o 9 %
- Trvalá ondulácia(+umýv.)+ondul. hor. vzduchom – nárast o 10 %
- Hĺbkové čistenie pleti + naparenie + maska – nárast o 10 %
- Vstupné do posilňovní s využitím technického vybavenia – priemerný nárast o 8 %.

Podrobnejšie výstupy z monitoringu nájdete na www.pravaspotrebitela.sk a www.zss.sk.

Správu spracoval: Josef Lounek, I. podpredseda Rady ZSS a koordinátor projektu EURO-prieskum

V Bratislave 14.10. 2009